

Tégláik fölébe jövönk fénye folyt...

Harminc éve volt a nagy építőipari sztrájk

1935-ÖT ÍRTAK. A Gömbös-kormány, hogy nyugati fasiszta példaképeit kövesse, törvényjavaslatot készített elő a baloldali szakszervezetek megszüntetéséről. Olyan új „érdekvédelmi szervezet” létrehozásán fáradozott, amely a munkások és munkáltatók szempontjainak „összehangolása” címén teljesen kiszolgáltatva volna a munkásokat a gyárak, a bányák és bankok uralmának. A dolgozók legöntudatosabbjai harcra készültek, a tervezett merénylet megakadályozására, annál is inkább, mert a kormány által felbátorított tőkés vállalkozók egyidejűleg minden lehetséges módon nehezítették helyzetüket, csökkentették a béreket is. Különösen nehéz volt a helyzet az építőiparban: Budapestén akkoriban épültek az Új-Lipótváros háziorai, de vidéken a legtöbb városban kevés volt a munkaalkalom. Napiszállások, kubicomok százai bolyongtak az országutakon, hogy valahol kereseti lehetőséget találjanak, ám az év legnagyobb részében ez nem sikerült nekik.

AZ ÉPÍTŐK szakszervezetében — a MÉMOSZ-ban — már az év elején megkezdődött a mozgolódás: egy sor más szakma — a fásóké, a textileké, bormunkásoké, szabóké — már figyelmeztette az építőmunkásokat: sorsuk rosszabbodását csak kemény küzdelemmel kerülhetik el. A Kommunista Magyarországi Pártja illegális szervezetei, melyek már 1933-ban is kezdeményezői és szervezői voltak az építők sikeres sztrájkharcának, ezúttal újra magukhoz ragadták a kezdeményezést. A szakszervezetek baloldali tagjaival együtt — Peyer Károly és a többi jobboldali vezető ellenállásával és akaratával szemben — a nyár elején, amikor megindultak a nagyobb építkezések, hozzáfogtak a követelések megfogalmazásához, a sztrájk előkészítéséhez. Kikötötték, hogy a heti munkaidő 46 óra legyen, az ezen kívül végzett munkáért a vállalkozók fizessenek túlóradíjat. Megállapították a különféle munkák kategóriák szak- és segédmunkások részére a különböző munkákért járó órabérek összegét, nem feledkezve meg a legelesettebbekről, a téglagyárak robotosairól és a kubicosokról sem.

Apró Antal, Brutyó János, Rajk László, Papp Lajos és mások állták a küzdelemben induló munkástömegek élén. A velük szembenálló tábor, az építési vállalkozók szakszervezete, melyet a munkások „kutyaszóvetségnek” neveztek, kihívóan visszautasította a szakszervezet útján benyújtott követeléseket. Minthogy a megegyezési kísérletek nem vezettek eredményre, 1935. július 25-én előbb a budapesti, majd a vidéki építkezéseken is megállt a munka, az építők lefekték szerszámaikat. A sztrájk kiterjedt a fővárosra és környékére és sorra csatlakoztak hozzá Szeged, Hód-

mezővásárhely, Debrecen, Sopron és sok más város építkezéseinek munkásai.

A KÜZDELEM HETEKIG TARTOTT. A rendőrség és a csendőrség mindenhol a legbrutálisabban lépett fel a jogait védő munkások ellen. Megtámadta a sztrájktagnyakat, tömeges letartóztatásokat követtek egymást. Mindezt elkövetett, hogy a fenyegetésekkel és ígéretesekkel összetoborzott, nyomoruktól szabadulni akaró embereket sztrájktrőresre buzdítsák. Fegyverek fedezték mellett bejuttatták őket az építkezésekre. A munkások részen voltak, a hiszékeny embereknek megmagyarázták: saját érdekeik ellen cselekednek, ha a vállalkozók kénye-kedvének kiszolgáltatják magukat. Ha a jó szó nem használt, összeütözték a munkások sorát, a munkások lebontották az épületek állványait, s a sztrájktrőrárukat elkergették.

A SZTRÁJK megmozgatta az egész országot, a gyárak munkásai pénz gyűjtöttek az építőknek, és támogatták őket — sok helyütt a kisiparosok, a kiskereskedők és a piaci árusok is. A küzdelem nemcsak bérharc volt, hanem valójában politikai demonstrációvá nőtt az ország fasiszalására törekvő burzsoá hatalom ellen.

A küzdelem huszonhat napig tartott. Sokezer résztvevője hőiesen kitartott. Váltakozott az üldöztetés, a nélkülözés, s az összecsapások minden kockázatát. A sztrájk alatt megerősödtek az építőmunkások helyi szervezetei, a korábban szervezeten segédmunkások is százával kérték felvételüket a MÉMOSZ-ba. Jóllehet a munkások gazdasági követeléseit nem mindenütt és főleg nem tartósan teljesítették, mégis, az 1935. július-augusztusi építőmunkássztrájk a magyar munkásmozgalom egyik hatalmas ütközete volt.

Vadász Ferenc

ÖT PERC TUDOMÁNY

Hogyan mérik a felhők hőmérsékletét?

Az űrkutatásnak a meteorológia számára közvetlenül hasznosítható eredményeiről számolt be dr. Dési Frigyes egyetemi tanár. Elmondotta, hogy eddig kilenc „tíros” és egy „nimbus” típusú meteorológiai műholdat bocsátottak fel. Jelenleg is három száguld a Föld körül. A mesterséges holdakkal történő magas légköri méréseknek különösen a déli féltekén van nagy jelentősége, ahol viszonylag ritka a meteorológiai állomások hálózata. A jelenlegi műholdas mérések gyakorlati hasznát az jellemzi leginkább, hogy a felhőképek, felhőanalízisek a prognosztika legfontosabb „alapanyagát” adják. Sőt a legutóbbi eredmények arról szólnak, hogy éjszaka, amikor a televíziós felhőmérés (fényképezés) nem lehetséges, infravörös sugaraszmérések révén rendszeres információkat nyerhetnek a felhőzeti rendszerek szerke-

Nyári munkák a szegedi iskolákban

Felújítják a Zalka Máté iskolát

Lassú a Béke úti iskola építése

Alig fejeződött be a tanítás Szeged általános és középiskoláiban, már elkezdődtek a szokásos évi karbantartó munkálatok. S most, mikor még javában tart a szünidő, a legtöbb iskola már újonnan festett falakkal, padokkal, frissen tisztán várja az új tanévet. Közel 390 ezer forint értékű munkát végeztek Szeged ktsz-ei a Dózsa György, a Móricz Zsigmond, a Mező Imre, a Zrínyi Ilona, a Hámán Kató, a Dugonics utcai, a Gutenberg utcai, a József Attila-lakótelepi és a Rózsa Ferenc sugárúti általános iskolákban. Hamarosan elkészül a karbantartás a Juhász Gyula, a Madách utcai, a Gagarin és a Szilléri sugárúti iskolákban is.

Javában folyik a munka a Radnóti Miklós, Rózsa Ferenc, Tisza-parti Gimnázium és a Közgazdasági Technikumban is. A tervek szerint az idén közel 330 ezer forintot költ a tanács a négy középiskola karbantartására. Az általános és középiskolák mellett azonban jelentős összegeket fordítanak az olyan kulturális intézmények rendbentartására is, mint a Liszt Ferenc zeneiskola, a Siketnémák Általános Iskolája és Nevelő Otthona, az Ifjú Garda Ifjúsági Város.

A szokásos évi karbantartási munkálatok mellett komoly felújításokra, beruházásokra is sor kerül. Egy millió 900 ezer forintot fordítanak ebben az évben a Zalka Máté általános iskola teljes felújítására. Illetve ennyit fordítanak, ha a munkálatokat végző Szegedi Építőipari Vállalat gyorsabb ütemben haladna. Eddig mindössze 380 ezer 500 forintot használtak fel, s félt, hogy nem tudják majd betartani a december 15-i átadási határidőt sem. Folyik a Siketnéma Általános Isko-

la nevelő otthonának fűdém-cseréje, fürdőinek felújítása. A Radnóti gimnáziumban 200 ezer forintos beruházással készül az új audió-vizuális-nyelvi laboratórium, s készül már a központi fűtés terve is.

Dolgozik az újszegedi Rózsa Ferenc gimnázium bővítésén az EM Csongrád Megyei Építőipari Vállalat is. A 3 millió 548 ezer forintos munka sokat segít majd az iskola helyiséghiányán. Reméljük, augusztus 19-én valóban át is adják az épületet rendeltetésének.

Lassan halad egy teljesen új létesítmény, a Béke úti általános iskola befejezése.

A 16 tantermes, modern, minden igényt kielégítő iskola 8 millió 861 ezer forintos beruházással épült, s jelentős mértékben hozzájárul majd az általános iskolákban mutatkozó zsúfoltság enyhítéséhez, ha időre elkészül...

Barátunk a kutya

Bodri, Morzsi, Buksi, Cézár, Sajó, Bikfi megannyi kutyanév, az ember egyik legrégebbi és leghűségesebb állatbarátja neve.

Milyen régi ez a barátság? Hozzávetőleges számítások szerint 15–20 ezer évvél ezelőtt kezdődött. Akkor csatlakozott a kutya az ember társaságához, így vált legrégebbi háziállatává.

Magyar puli club

Juhászmondás, hogy a jól betanított puli már nem is kutya. A gubancos kis fekete jószág könnyű felfogóképessége, tanulmányossága nagy segítsége a juhásznak, akinek vezényszavaira, egyegy kézmozdulatára oda teli a nyáját, ahova éppen kell. Gazdája kívánságára még ketté is választja, sőt azt a birkát szakítja ki a nyájból, amelyikre parancsot kapott.

Tavaly kigyulladt az egyik rákospalotai termelőszövetkezet istállója. Hiába oldották el gyorsan a láncokat, az állatok ösztönösen összebújtak, ahelyett, hogy a vesztől menekültek volna. A jószágokat a tsz pulija mentette meg; az utolsó pillanatban valamennyi állatot kiterelte az égő istállóból.

Téves az a hiedelem, hogy a puli magától tanulja meg a terelést. Amelyik puli azonban átmege a juhász iskoláján, nagyon hasznos társává válik gazdájának.

A honfoglaláskor őseinkkel érkezett, Belső-Ázsából származó pulik a magyarság legrégebbi kutyái. A Fővárosi Állat- és Növénykert kiállításán azoknak a magyar puliknak az származási igazolványát, melyek a magyar fajtajelleget leírásának megfelelően. Az okos kis jószágokat az egész világon megszerették, sőt Mexikóban „Hungarian Puli Club” is működik.

A tolvajok réme

a komondor és a kuvasz

Amikor még a szilaj magyar marhákat tenyésztették hazánkban, „rendbentartásukat” nem bízhatták apró kutyákra. A tekintélyes külsejű, hatalmas termetű, hosszú, fehér szőrű komondoroknál alkalmasabb gulya-őröket nem is találhattak volna. Az évszázadok során azonban a szilaj magyar marhák kipusztultak, és hasonló sorsra jut lassan egykori őröjük, a komondor is,

Szóvá tesszük

Nyitott ablakok

Az Oskola utca és a Somogyi Béla utca sarkán levő rozoga állapotú emeletes házról már korábban kiköltöztek a lakók. A házat majd átépítik és így használhatóvá válik. Ez eddig rendjén is van. Az azonban már nem, hogy a ház ablakai tárva-nyitva vannak, s szél csapdossa azokat.

Nem egy ablak már kint tört. Még szerencse, hogy balesetet nem okozott a járókelőknek. A ház ennyire nem lehet gazdátlan. Az illetékeseknek gondoskodniuk kell arról, hogy az építkezésig becsukják az ablakokat.

Nem „hirdetőtábla”

Sokan érkeznek vonattal is Szegedre. Ezek a vendégek akarva, nem akarva az Április 4. úton jönnek a város központjába. S mivel a villamos a Hősök kapuja alatt is keresztülhalad, önkéntelenül észreveszik az első világháború halottainak emlékére állított emlékművet.

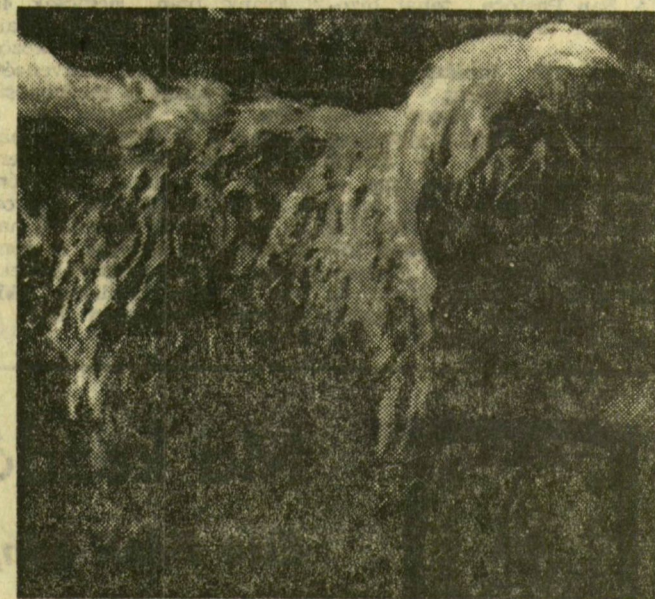
Sajnos, nemcsak az emlékművet látják meg, hanem a boltívre ragasztott különböző plakátokat is.

Nemegyszer hallottuk már a megjegyzést: azért lehetne más helyet is találni a plakátoknak. Ez a megjegyzés nem alaptalan, s az illetékesek figyelmébe ajánljuk.

Közlekedés a hídon

A gyalogosoktól nem lehet megkövetelni a KRESZ ismeretét, azt viszont igen, hogy a közúti hídon hogyan kell helyesen közlekedni a gyalogjárón. Ezt megfelelő irányítótáblákról is le lehet olvasni. Ennek ellenére egyes gyalogosok nem tudták megtanulni a helyes közlekedést. Mindenkinek érdeke pedig, hogy ezt ne a saját kárán tanulja meg.

oldalról a másikra átszaladgálnak a gépjárművek előtt. Ezek a fegyelmezetlenkedések könnyen balesetet idézhetnek elő. A híd már elég régóta áll Szeged és Újszeged között, ennek ellenére egyes gyalogosok nem tudták megtanulni a helyes közlekedést. Mindenki érdeké pedig, hogy ezt ne a saját kárán tanulja meg.

(Jánosi Tibor felv.)

Már csak kevés helyen található a kiváló vagonőrző magyar kutyafajta: a komondor

ez a Dél-Ukrajnából származó, hasznos magyar kutyafajta, ha nem gondoskodnak tenyésztésükről intézményesen. Jó lenne, ha az állami gazdaságok felkarolnák ezt az értékes és igen hasznos kutyafajtát, tartásuk bőségesen kamatozna, hiszen sok lopást akadályozhatnának meg.

A kuvasz ugyancsak régi magyar fajta, még a pulival érkezett hazánkba, a honfoglaláskor, Belső-Ázsából. Tanyaőrznél, házőrznél nélkülözhetetlen. Olyan nagy testű, mint a komondor, de ápolása — sima szőre miatt — kisebb gondot igényel. Mindkét kutyafajta a tolvajok réme.

A vadász jobbkéz:

a magyar vizsla

A vadász, kutya nélkül fél ember — mondják —, rögtön hozzátéve azt is, hogy kutya nélkül nincs vadászat. Nos, ez a kutya a magyar vizsla, az értelmes, jóindulatú, kitűnő szimatú, tanulékony karcsútestű jószág, a vadász barátja és „jobbkeze”. Megérzi, ha a vad valahol lapul, ilyenkor „beáll”. A jellegzetes póz jelzi, hogy a vad a közelben van. Az úgynevezett beállás öröklött tulajdonsága a magyar vizslának. Az idomítás folyamán fejlesztett hajlam teszi a vadász segítőtársává.

Sok külföldi vadász keresi fel a magyar vadászterületeket, és a Magyar Vadászok Országos Szövetsége

V. A.

3 darab új

őrbunda

eladó. Megtekinthető: a Szegedi Fémfeldolgozó és Finommechanikai Vállalat raktárában (Honvéd tér 5/b) x72 632

Csiszoló szakmunkásokat

vegy fel a Szegedi Fémfeldolgozó és Finommechanikai Vállalat. Jelentkezni lehet a vállalat munkaudgyi osztályán. (Honvéd tér 5/b.) x72 633

A Szegedi Földművelésszövetkezet gombatermesztési szakcsoportot szervez.

Tagfelvételre jelentkezni lehet Szent István tér 3. sz. alatti központi irodában. x107 762

Nyugdíjas lakatost

csökkentett munkaidővel, illetve bérrel felvesszünk. Jelentkezéseket „villamos-ság 306” jellegére a Sajtóházba kérjük. xK. 306

Kisipari szövetkezet mérlegfépés

főkönyvelőt

keres, azonnali belépésre. „Csak férfi 295” jellegére Sajtóházba. K. 304

Szakképzett Italbolt-falatozó

vezetőt

kerestünk. Jelentkezés: „Videk 72 600” jellegére a Hirdetőbe. x73 600